

Рівненський державний
гуманітарний університет

Студентський дайджест

Збірник наукових матеріалів
здобувачів вищої освіти

№ 11
2025

Рівненський державний гуманітарний університет
Психолого-природничий факультет

Студентський дайджест

збірник наукових матеріалів здобувачів вищої освіти

Випуск 11

Рівне, 2025

Студентський дайджест : збірник наукових матеріалів здобувачів вищої освіти.
Випуск 11. Рівне : РДГУ, 2025. 70 с.

Головний редактор :

Павелків Роман Володимирович – доктор психологічних наук, професор, завідувач кафедри вікової та педагогічної психології, в.о.ректора, Рівненського державного гуманітарного університету

Виконавчий редактор :

Корчакова Наталія Вікторівна – доктор психологічних наук, професор, професор кафедри вікової та педагогічної психології Рівненського державного гуманітарного університету.

Члени редакційної колегії :

Павелків Віталій Романович – доктор психологічних наук професор, професор кафедри загальної психології та психодіагностики, декан психолого-природничого факультету Рівненського державного гуманітарного університету.

Безлюдна Валентина Іванівна – кандидат педагогічних наук, доцент, професор кафедри вікової та педагогічної психології Рівненського державного гуманітарного університету.

Юрчук Олена Сергіївна – здобувач ступеня PhD кафедри вікової та педагогічної психології Рівненського державного гуманітарного університету за спеціальністю 053 «Психологія».

*Друкується за рішенням Вченої Ради РДГУ
(протокол № 12 від 22 грудня 2026 року).*

конфліктів і запобіганні їх негативних наслідків. Наприклад, для хлопців ефективними можуть бути методи, спрямовані на контроль агресії, а для дівчат – на розвиток комунікативних навичок і впевненості у собі. Конфлікти у підлітковому віці часто відображають внутрішні зміни та зовнішні впливи, а їхній перебіг значною мірою залежить від психологічних особливостей та гендерної ідентичності. Розробка програми підтримки та навчання підлітків конструктивним способом вирішення проблем є завданням сучасної психології, яке сприятиме їхньому гармонійному розвитку та соціальній адаптації.

Таким чином, вирішення конфліктів у підлітковому середовищі потребує глибшого розуміння гендерних відмінностей і комплексного підходу до профілактики та подолання їх негативних наслідків.

Список використаних джерел

1. Барановська О., Іващенко А. Гендерні особливості поведінки підлітків у конфліктних ситуаціях. *Перспективи та інновації науки*. 2022. № 10(15). С. 388-400. DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-4952-2022-10\(15\)-388-400](https://doi.org/10.52058/2786-4952-2022-10(15)-388-400)
2. Дмитрюк Н. С. Я-концепція як реконструкція прояву конфліктної поведінки підлітка. *Витоки педагогічної майстерності*. 2011. № 7. С. 316-326.
3. Кисіль З. Р. Психологічні особливості агресивності у підлітковому віці. *Науковий вісник Львівського державного університету внутрішніх справ*. 2015. № 1. С. 32-40
4. Коберник Л. О. Ціннісні орієнтації як чинник виникнення та подолання конфліктних форм поведінки в юнацькому віці : автореф. дис. ... канд. псих. наук. 19.00.07. Київ, 2010. 20 с.
5. Котлова Л. О. Гендерні особливості конфліктних форм поведінки в підлітковому та юнацькому віці. *Педагогічна освіта: Теорія і практика. Психологія. Педагогіка*. 2013. № 19. С. 95-99.
6. Павелків Р. В. Вікова психологія : підручник. Київ : Кондор, 2011. 321 с.
7. Психологічна енциклопедія / автор-упорядник О. М. Степанов. Київ : «Академвидав», 2006. 424с.
8. Резнікова О. А., Солодка О. В. Психологічні особливості поведінки підлітків у конфліктних ситуаціях. *Теорія і практика сучасної психології*. 2018. № 2. С. 168-172.
9. Сапельнікова Т. С., Білоцерківська Ю. О. Чинники конфліктної поведінки школярів 10-11 класів. *Науковий вісник ХДУ. Серія «Психологічні науки»*. 2019. № 1. С. 67-72. DOI: <https://doi.org/10.32999/ksu2312-3206/2019-1-10>
10. Чайковська О. М. Психологічні особливості конфліктності особистості у підлітковому віці. *Проблеми сучасної педагогічної освіти. Педагогіка і психологія*. 2013. № 38 (1). С. 251-257.
11. Erikson E. H. *Identity: youth and crisis*. N.Y. : Norton & Company, Inc, 1968. 320 p.

УДК 159.942:159.9.

ПСИХОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ РОБОТИ З ЛЮДЬМИ, ЩО ПЕРЕЖИЛИ ВТРАТУ

Хименко Андрій здобувач ОС «бакалавр»

спеціальності 053 «Психологія», 4 курс, РДГУ

Науковий керівник: Безлюдна В.І., канд. психол. наук, доцент

Актуальність дослідження Проблема переживання втрати набула особливої актуальності в умовах повномасштабної війни в Україні. Люди масово втрачають близьких, дім, соціальний статус, сенс життя. Це створює безпрецедентний запит на фахову психологічну допомогу. Недостатня увага до цієї теми може призводити до хронічного горя, депресії, ПТСР, а відтак — до дезадаптації та зниження психічного здоров'я на рівні суспільства.

Мета та завдання дослідження Мета: виявити психологічні особливості роботи з людьми, що пережили втрату, та розробити практичні рекомендації для психологів.

Завдання:

1. Проаналізувати наукові підходи до розуміння процесу втрати.

2. Описати стадії горювання та чинники, що впливають на його перебіг.
3. Дослідити ефективність різних психотерапевтичних методів.
4. Провести емпіричне дослідження і на основі результатів сформулювати практичні висновки.

Об'єкт дослідження – процес психологічної допомоги людям, що пережили втрату.

Методологія дослідження. У дослідженні використано системний, гуманістичний та інтегративний підходи. Застосовано такі методи: теоретичний аналіз джерел; емпіричні - спостереження, опитувальники GEI, PTGI, COPE; кількісний аналіз даних.

Дослідження проводилось на базі психологічного центру «Підтримка» м. Києва у 2023–2024 рр. Вибірка: 30 осіб (18 жінок, 12 чоловіків) віком 25–55 років, які втратили близьких протягом останніх двох років.

Теоретичні результати. Проаналізовано основні стадії горювання (за Е. Кюблер-Россе): заперечення, гнів, торг, депресія, прийняття. В умовах війни ці стадії мають свою специфіку: відкладене горювання, множинна втрата, глибоке почуття безсилля. Показано роль соціальної підтримки, культурних ритуалів та тілесної пам'яті у проживанні втрати.

Систематизовано підходи до психологічної допомоги: арт-терапія, когнітивно-поведінкова терапія, тілесно-орієнтована терапія, екзистенційна терапія, наративна терапія.

Емпіричні результати. 85% респондентів відчули значне погіршення якості життя після втрати. Найефективнішою виявилась індивідуальна психотерапія (8,4/10). Серед методів найвищі оцінки отримали: когнітивно-поведінкова терапія – 73,3%, арт-терапія – 60%, EMDR – 50%, тілесно-орієнтована терапія – 40%. Найбільше покращення стану спостерігалось після 2–3 місяців регулярної допомоги.

На основі проведеного дослідження було розроблено рекомендації для роботи з втратою в умовах воєнного конфлікту, виокремлено етапи психологічної допомоги, запропоновано інтегративний протокол для роботи з втратою. За нашим розумінням, рекомендації можуть бути використані практичними психологами та волонтерами у роботі з людьми, що пережили втрату.

Висновки. Психологічна допомога людям, що пережили втрату, має бути своєчасною, індивідуалізованою, багаторівневою, заснованою на довірі, етичності та фаховості. Особливої уваги потребують випадки множинної втрати та ускладненого горя.

УДК 316.61:355.087.2

ЗМІСТ ПСИХОЛОГІЧНОЇ ГОТОВНОСТІ СТУДЕНТСЬКОЇ МОЛОДІ ДО ВОЛОНТЕРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Шарафан Назарій, здобувач ОС «бакалавр»
спеціальності 053 «Психологія», IV курс, РДГУ

Науковий керівник: Безлюдна В.І., канд.пед наук, професор

Постановка проблеми. За роки війни волонтерство перетворилось на потужний громадянський рух, учасниками якого стали тисячі наших співвітчизників, добровільно залучених до різноаспектної допомоги військовим та їхнім родинам, вимушеним переселенцям, іншим вразливим категоріям населення країни, які пережили і переживають багато травматичних ситуацій і не завжди можуть впоратись з їх наслідками. У цих умовах важливе значення має будь-яка допомога: матеріальна, медична, правова, психологічна, яка може стати більш ефективною за умови залучення до волонтерської діяльності студентської молоді, спроможної до активних пошуків та використання своїх знанневих і технологічних ресурсів у взаємодії з людьми. Волонтерська діяльність потребує від молодого людини значних витрат часу, фізичних та інтелектуальних зусиль. Для того, щоб брати у ній участь, необхідно бути психологічно готовим, тобто керуватись вагомими мотивами, володіти низкою особистісних якостей, а передусім – бути самостійним, рішучим, організованим, стійким, активним, комунікативним, емпатійним.

ЗМІСТ

Байда Анастасія Вплив музики на емоційну сферу особистості	3
Василюк Юлія Особливості переживання самотності молоддю	5
Герасимюк Анна Вплив методів арттерапії на емоційний стан підлітка	8
Глюза Катерина Чинники розвитку життєстійкості особистості	10
Головіна Оксана Реабілітація проявів ПТСР засобами арттерапії	13
Гопанчук Юлія Від травми до стійкості: травма-орієнтований підхід як шлях до благополуччя молодших школярів	15
Даниш Олена Наукові підходи до визначення поняття та сутності резильєнтності	18
Карплюк Віктор Психологічні фактори розвитку самооцінки в юнацькому віці	22
Конончук Анастасія Прокрастинація як бар'єр у прийнятті рішень здобувачами вищої освіти в умовах невизначеності	23
Король Олена Психоемоційний стан як ключова категорія психологічних досліджень	26
Корчагіна Аліна Вплив дитячо-батьківських відносин на особистість підлітка	30
Кибукевич Т. Формування позитивного ставлення до себе у молодших школярів як ключовий аспект подолання наслідків психотравматичних ситуацій	33
Кудак Микола Детермінанти конфліктності особистості у юнацькому віці	36
Лаврук Людмила Теоретичний аналіз проблеми сімейного насильства та його психологічних чинників	38
Ланевич Ян Інтерпсихічна зумовленість прагнення молоді до удосконалення фізичного «Я»	40
Мацкевич Ольга Стосунки як базова потреба людини в юнацькому віці	42
Мороз Софія Креативність молодших школярів як потенціал для успішної адаптації в умовах нестабільності: умови та механізми розвитку	45
Ничипорчук Іван Психологічні особливості формування толерантного ставлення до ветеранів з тілесними ушкодженнями	47
Опанасюк Вікторія Огляд сучасних підходів та методик психологічного супроводу дітей з РАС у дошкільному віці	49
Редько Вероніка Психологічні та гендерні особливості поведінки підлітків у конфліктних ситуаціях	53
Хименко Андрій Психологічні особливості роботи з людьми, що пережили втрату	55
Шарафан Назарій Зміст психологічної готовності студентської молоді до волонтерської діяльності	56
Шмига Анастасія Особливості формування самооцінки у юнацькому віці: вплив міжособистісної взаємодії та воєнних чинників	59
Юрченко Катерина Чинники формування та психологічні наслідки цифрової залежності в юнацькому віці	62
Янко Елеонора Психологічні фактори булінгу серед підлітків	64

НАУКОВЕ ВИДАННЯ

СТУДЕНТСЬКИЙ ДАЙДЖЕСТ

Збірник наукових матеріалів здобувачів вищої освіти

Випуск 11

Упорядники:

проф. Павелків Р. В., проф. Корчакова Н. В.

Підписано до друку 25.12.2025 р.

Формат 60x84 1/8. Папір офсетний № 1. Гарнітура Times New Roman. Друк офсетний.

Ум. друк. арк. 5,3 Наклад 300

ТОВ «Центр учбової літератури»

вул. Лаврська, 20 м. Київ

Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи до державного реєстру
видавців, виготівників і розповсюджувачів видавничої продукції

ДК № 2458 від 30.03.2006 р.